

Адаптивні механізми функціонування бізнесу в умовах воєнного стану

Валерія Чернишова

здобувачка групи ФЕУ-511м,

ВНЗ «Національний університет «Запорізька політехніка», м.Запоріжжя, Україна,

e-mail: chernyshovavaleri@gmail.com

Петро Гудзь

Науковий керівник:

д.е.н., професор кафедри менеджмент,

ВНЗ «Національний університет «Запорізька політехніка», м.Запоріжжя, Україна,

e-mail: pitgudz@gmail,

ORCID: 0000-0001-7604-549X

Після оголошення на території України воєнного стану та початку активної фази бойових дій більша частина бізнесу була фактично паралізована через різноманітні обставини.

Починаючи від морального та психологічного шоку до економічного спаду ділової активності та неможливості здійснення діяльності підприємствами, які знаходяться на території проведення бойових дій.

Саме тому парламентом та урядом було запроваджено ряд ініціатив, спрямованих на підтримку підприємництва під час війни. Нові правила передбачають послаблення вимог щодо ведення бізнесу, доступне кредитування, можливості релокації з територій, де ведуться активні бойові дії, та інші поліпшення, які дозволять бізнесу продовжувати функціонувати й наближати нашу перемогу [1].

Мета роботи: аналіз адаптивних механізмів функціонування бізнесу в умовах воєнного стану.

За результатами аналізу можна виділити основні останні законодавчі зміни та нововведення:

1. Зменшення додаткового тиску, спрощення поліпшення податкових правил на період воєнного ладу

Якщо під час дії воєнного стану в особи немає можливості своєчасно сплатити податки та збори, подати звітність (за винятком податкової), зареєструвати податкові та акцизні накладні тощо - вона звільняється від фінансової та адміністративної відповідальності. Таке звільнення поширюється як на фізичних так і на юридичних осіб [2].

2. Послаблення вимог щодо порядку отримання дозвільних документів

У період воєнного стану отримання дозвільних документів не вимагається, за окремими винятками (діяльність, пов'язана з радіоактивними та іншими небезпечними речовинами, видобуток корисних копалин, виробництво лікарських засобів, зовнішньоекономічна діяльність, організація та проведенням азартних ігор, оцінка відповідності щодо технічних регламентів тощо) [3].

3. Спрощення вимог ведення бізнесу ФОПів.

З 01.03.2022 до завершення 12 місяців після припинення або скасування воєнного стану мають право не нараховувати, не обчислювати та не сплачувати

ЄСВ за себе [4].

4. Кредитування та компенсації для бізнесу.

Під час воєнного стану та протягом 30 днів після його завершення роботодавці мають змогу отримувати компенсацію в розмірі 6500 грн щомісячно за кожного працевлаштованого вимушеного переселенця [5].

5. Підтримка аграрної промисловості.

Безперешкодний процес реалізації насіння і садивного матеріалу врожаю 2021 року та залишків минулих років, необхідного для посіву, без додаткових процедур із сертифікації [6].

6. Спрощені вимоги до маркування харчової продукції.

Операторам ринку харчових продуктів та кормів, які не в змозі виконати вимоги щодо інформації про імпортовані харчові продукти можуть здійснювати реалізацію продукції з інформацією викладеною іноземною мовою [7].

7. Ліберизація трудових відносин.

У разі неможливості з боку роботодавця забезпечити працівника роботою або з боку працівника - виконувати трудові обов'язки, сторони мають право призупинити дію трудового договору. На час такого призупинення за працівником зберігається робоче місце. Заробітну плату та інші виплати, які нараховуються працівнику, має відшкодувати держава-агресор [8].

8. Релоксація бізнесу.

За сприяння державних і місцевих органів влади створюються умови для безоплатного переїзду підприємств; підбору відповідних площ для розміщення виробництва, переміщення і розселення персоналу та підбору працівників у місцях дислокації після переїзду [9].

Отже, налагодження роботи національного бізнесу є запорукою того, що державний бюджет буде наповнюватися, а населення зберігатиме платоспроможність. Активізація бізнес-діяльності - ключовий фактор посилення економічної стійкості держави, а отже, і її здатності ефективно протистояти агресору. Натомість, запорізький бізнес вже отримує підтримку від держави під час війни: фізичні особи підприємці I та II групи звільнені від сплати ЄСВ, відтермінується сплата податків для підприємств, які не можуть їх заплатити, підприємства та фізичні особи-підприємці III групи звільнені від сплати ЄСВ за найманих працівників, призваних до лав ЗСУ. Відкладається впровадження реєстраторів розрахункових операцій. Для бізнесу будуть скасовані всі заходи ринкового та споживчого нагляду. Встановлено мораторій на проведення перевірок всіх видів бізнесу.

Ключові слова: бізнес-діяльність; підприємці; економічна стійкість держави; державний бюджет; під час війни; спрощення вимог.

Список використаних джерел

1. Підтримка бізнесу в умовах воєнного стану: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/221573.html>.

2. Закон України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 03.03.2022 №2115-IX, Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період воєнного стану» від 24.03.2022 №2142-IX: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text>.
3. Постанова КМУ №314 від 18 березня 2022 року «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану», Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану» від 03.03.2022 р. №2118-IX: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-%D0%BF#Text>.
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 №2120-IX, Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо адміністрування окремих податків в період воєнного, надзвичайного стану» №7234 (прийнято, але не опубліковано): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>.
5. Постанова КМУ від 20 березня 2022 р. № 331 «Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні»: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-2022-%D0%BF#Text>.
6. Постанова КМУ № 312 від 18.03.2022 р. «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 р. № 28 і 29»: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/312-2022-%D0%BF#Text>.
7. Постанова ЕМУ від 9 березня 2022 р. № 234 "Про заходи щодо забезпечення в умовах воєнного стану безперебійного постачання імпортованих харчових продуктів і кормів: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2022-%D0%BF#Text>.
8. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 р. № 2136-IX: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>.
9. Розпорядження КМУ від 25.03.2022 № 246-р «Про затвердження плану невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію» : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2022-%D1%80#Text>.